

20 апрельдә Большие Поляны топ мәктәбе базасында Кадошкино районында беренче тапкыр аерым Туган татар теле көне итте. Алдагы елларда «День родного языка» торле милләт вәкилләре белән бергә итә иде. Кичәгә район һәм мөгәриф бүлгә житәкчеләре, мәктәпләрдән торле милләтле директорлар һәм телчеләр жыелган иде.

Туган тел көнендә зур программа белән Большие Поляны топ һәм Латышовка урта мәктәп укучылары белән укытучылары, авыл интеллигенциясе вәкилләре чыгыш ясадылар. Күргәзмәләрендә Габдулла Тукаебыз туган көнен искәртеп ясалган стендлар эленгән, кул эшләре белән тулган иде. Презентацияләре киләчәк буынны милли- мәдәни рухта тәрбия бирү турында булды. Һәрбер милләтнен өз мәдәнияты, гореф-гадәтләре, үзенчәлекләре бар. Аларны бер-берсеннән шул үзенчәлекләр аера да. Нәкъ шулар халыкны туган теле белән горурланырга, аны яратырга мәжбүр итә. Большие Поляны һәм Латышовка мәктәпләрендә ел саен «Туган тел» кичәләре үткәрелә – традиция. Ә был формат өзгәрдә, район статусын алды.

- Без татарлар, туган телебез - татар теле. Татар теле тугач та, ин газиз кешеннән ишетә башлаган, күп гасырлык тарихы булган, Каюм Насырилар, Тукайлар нигез салган, 7 миллион халык сойләшкән, чит илләрдә дә ойрәнелә торган, бүгенгә көндә житлеккән, камилләшкән, теләсә нинди катлаулы фәнне ойрәтергә момкинлегә булган, ин-ин авыр кимсетүләргә дә түзгән, сынмаган-сыгылмаган, горур татар теле! Бүгенгә кичәбезне сина багышлайбыз, - дип ачып жибәрделәр кичәне алып баручылар. Аннары «Туган тел»

жырын Алсу Тумпарова һәм Дарина Кильдеева башкарды. Мәдәният йорты хезмәткәре, авыл сандугачы Надия Капкаева «Кайтырмын» жырын матур иттереп жырлады. Тумпаровларның гаилә дуэты: Альфия белән Алсу «Авылым урамнары» дигән жырны атаклы жырчылар Алсу белән Фәридәдән бер дә ким башкармадылар. Яшь артисткалары Дарина Кильдеева башкарган «Өнием» жыры күннәләрнен ин нечкә почмакларына кереп, хисләргә чумарга мәжбүр итте. Тагы бу бәйрәмдә Большие Поляны мәктәбе укучыларының әниләре белән әбиләре дә чыгыш ясадылар. Авылның «Асылъяр» дигән үзәшчән сәнгать коллективы «Дусларыма» жырын жырладылар. «Дуслык» ансамбле составындагы Большеполянка мәктәбе укытучылары «Туган авыл» жырын матур жырладылар.

Зәңгәр күк йөзәндә кояш балкыган чакта, шаулап-горләп апрель ае килгәндә, безнен яраткан шагыйребез Габдулла Тукай туган. Рус халкының Пушкин һәм Лермонтов кебек үк безнен Тукаебыз да үзенен кабатламас ижаты белән боек һәм дани. Атаклы шагыйребез Габдулла Тукай татар мәдәниятын рус һәм донъя мәдәниятына, башка милләتلәр, аларның телләре белән якынаерга кирәклегең аңлаган: «Нам издавна другом был русский народ. И разве конец этой дружбе придет? Да, мы родились и растем в вышину. Нанизаны словно на нитку одну».

Башлангыч сыйныф укучылары Габдулла Тукай турында һәм аның шигырьләрен яттан матур иттереп башкардылар. Габдулла Тукай турында эчтәлекле презентация дә күрсәтелде. Зур бәйрәмдә югары сыйныф укучылары «Рәхмәт әнкәй» жыры белән чыгыш ясадылар. Алтынчы сыйныф укучысы Регина Тумпарова гаиләсе турында сойләде. Бу гаиләдә барысы да туган татар телендә сойләшәләр. Бишек жыры белән кәргән тел, ди эчтәлекле чыгышында Регина. Кечкенәдән милли гореф-гадәтләрен, мәдәниятны сакларга өйрәтүчеләр дә әбиләре белән бабайлары, әтисе белән әнисе аның. Тагы ул әнисе белән милли бәйрәмнәрдә милли ашамлыklar пешерешеп кунакларны каршы ала. Шулай кечкенәдән ук милли рухта тәрбияләнгән.

Бәйрәмне тагы да ямьләтүчеләр - Латышовка урта мәктәбе укучылары чыгышлары булды. Алар шигырьләр сәнгатьле иттереп сойләделәр, күннәләрне жилкәндәргән жырларны башкардылар. Шулай, сигезенче сыйныф матуркайлары Алина Алыкова, Регина Донская, Диана Симаева, Алсу Хайрова бергәләшеп жырласалар, Юлия Семечкина «Өниемә» дигән жырны ялгыз башкарды. Милләтебезнен боек улы – татар әдәбияты классигы, шагыйрь, публицист, яна заман татар әдәбиятына һәм әдәби теленә нигез салучы Габдулла Тукайның (1886-1913) апрельдә туган көне, дидек. Халык шагыйре Габдулла Тукай донъяга килгән (26) һәм хушлашкан апрель(15) аенда. Халык

аны олылай, боекли; инде ничә буын аны онытмый. Мордовиянен барлык татар мәктәпләрендә, гадәттәгечә, Тукай туган конендә Шигърият бәйрәмнәре уза. Егор Максимкин Габдулла Тукайга багышлап «Ул мәнге безнен күнелдә» шигырен сәнгатьле сойләде. Телләрен, мәдәниятларын чынлап ярата икән бу балалар.

- Туган тел бәйрәмен үткәрәбез, шунын белән без доньядагы телләргә, аларнын мәдәниятына мәдхия жыр-лайбыз. Телләребез торле, теләк-ләребез бер; телләребез - бүләккә тапшырылган мирас, без аны сакларга тиешбез, - ди аралашканда татар теле укытучысы Зәйнәб Хосәен кызы Кильдеева.

Кичә бергәләшеп Г.Тукай сүзләренә язылган «Туган тел» жырын башкару белән тәмамланды.

Наилә Насырова